

ESITɛɛ

Yá pɔ́ kú láɛ bee guuɔ

Láɛ bee yá pɔ́ wa sè n̄ Yuda buiɔ wa ðile wà n̄ midɛ yá bɔ̀lekèwɛɛ, ɔ̄ Lua n̄ bó. Yápi kè gɔɔ pɔ́ Pɛɛsiɔ lé ikokɛ sea za India bùsuu e à gè pèð Egipiwaɛ. Yuda bui kɔ̄na pɔ́ wà n̄ kùkù wà tàɲnɔ Babiloniɔ, an gbɛɛɔ i su n̄ bùsuu e à gè pèð gɔɔ pɔ́ Babiloni kpala midɛ e wàɔ gé Yesu Kilisi ii wɛ̄ 539. Yudapiɔ lí we bui pɔ́ aa kú n̄ guuɔ nàmáɔ, asa an yáɔ adoaɛ, aaɔ zíkɛ n̄ ikoyá n̄ n̄ felekaayáɔwaɛ. Lápi íi pɔ́ kí Aasuelu gbãade séia Amani sè n̄ Yuda gbãadeɔ do Maadoseo yá bɔ̀lekè. Esitɛɛá Maadose néɛ, ɔ̄ Maadose ledàwà e à gò Pɛɛsi kía nɔ ù, ɔ̄ a ze'è à kpà vâi pɔ́ a a bui Yudaɔ leɛ. Bee lé ɔ̀bwɛɛ yá pɔ́ wa sè n̄ Yudaɔ pii i léle pãɛ. Gɔɔ pɔ́ wa ðile wà Yudaɔ dedɛwà gò ziblea an ibɛɛpiɔwa gɔɔ ù, ɔ̄ gɔɔpi gò Yudaɔ dikpɛgɔɔ ù e n̄ a gbãɔ, aaɔ dikpɛpi kɛ e Paki àɔ gé káie. Yá pɔ́ wa dàu wa s̄u Esitɛɛ láu lé dikpɛpi bɔ̀kii ɔ̀bwɛɛɛ. Yudaɔ zè wà gí n̄ n̄ziaɔ, asa kua bùsu pãleu wà gínziɛ. Wi Lua tó sí láɛ bee guuɔ, ãma Lua i a gbéɔ to weo, à n̄ suabà Esitɛɛ sabai.

Kí Aasuelu a na Vasiti bɔ̀a kpalau

¹ Kí Aasuelu* gɔɔ bùsu mèn basoolo n̄ soplaɔɔ ɔ̄ a de a kía ù sea za India bùsuu e à gè pè Etiopi bùsuwa.

² Zóleá a be Susa mɛɛwiau

* **1:1** Eza 4.6

3 aà kpalablea wɛ̀ àaɔde guu à gbãadeɔ́ ní a ɪwaɔ kãaa píi blesableawa. Pɛɛsi ní Mɛdeɔ b̀usu zīgɔ́ badeɔ́ ku we ní gbé gbiaó ní b̀usu gbãadeɔ́.

4 A a kpala àizɛɛ zɔɔ́ ní a zɔ́ke gawio òlɔné e mɔ soolo.

5 Ké gɔɔ beɛɔ pà, à blesakè gbé pɔ́ kú Susaɔne, kíabuiɔ́ ní táaaɔ píi. Wà blesapi blè e gɔɔ sopla aà be'ua líkpɛu.

6 Wà zwàa pua ní zwàa búunao d̀òdɔ́ ánuusu tãanaɔ́wa ní bà puaó ní bà g̀aaluladeɔ́, ɔ́ wa l̀òo kpé gbapele pɔ́ wa kè ní gbepuɔ́wa. Vua ní ánuusu wúlebɔɔ kálea gusalala pɔ́ wa kè ní gbepuo ní gbet̃ɛo ní gbesio ní gbè búunaowa.

7 Wà ṽɛɛ kpàkpamá we ní vua imibɔɔ. Imibɔpiɔ́ dodoa k̃ɛ píiɛ. Kí ṽɛɛpi kpámá s̃ɔ̀s̃ɔ̀.

8 Kí dilɛ wasu ṽɛɛminaɔ́ wet̃áo. A ò a be ziaɛ aà kpa baadewa lá ade yei.

9 Kí Aasuelu na Vasiti blesakè nɔɔɔne kibe ɔ.

10 A gɔɔ soplade z̃í kí pɔ́ k̀ena ṽɛɛ yáí, ɔ́ a ò a d̃bai gb̃ɛɔn sopláɔne: Mɛumanu, Bizita, Aabona, Bigita, Abaga, Zetaa ní Kaakasio,

11 aa m̃ɛ ní a na Vasitio ní a kía na f̀uao kpaa, ké à aà kefɛnke ɔ́lɔ gb̃ɛɔne ní gbãadeɔ́, asa nɔɔpiá nɔɛ.

12 Ké kí d̃baipio yápi ò aà naɛ, à g̃í m̃ói, ɔ́ kí pɔ́ pà à f̀èààzi maamaa.

13 Kí yápi ò wɛz̃ɛn saanyád̃naɔne, asa ɪɔ́ yápii gbɛa gbé pɔ́ b̀usu ikoyã d̃ɔ́waɛ.

14 Pɛɛsi ní Mɛdeɔ gbãade pɔ́ aaɔ́ ku aà saɛ gb̃ɛɔn sopláɔ t̃ón ke: Kaasena, Setaa, Ademata, Taasisi, M̃ɛlesi, Maasena ní M̃ɛmukão. Ampio mé aa aà kwàasio ũ, aà kpala ikodeɔ́ ũ.

15 A ònɛ́: Ma a dɔaio zì aa yādīlɛ ma na Vasitiɛ, ɔ̀ à gĩ mai. Wá seaàno kpelewa ni? Ikoyā mè kpelewa ni?

16 Ǿ Mɛmukā ò kīe ní gbāadepio à mè: Kí, níme n na Vasiti taaekène ndoo, à taaekè gbāadeone ní n b̀usu gbépiiɔ̀e.

17 Yá pó n napi kè a ligua, noe píi i ma, aai saka ní zǎog̃u aa mɛ: Kí Aasuelu mè wà a na Vasiti sísiɛ, ɔ̀ à gĩ gĩ.

18 Pɛesi ní Mɛdeɔ b̀usu gbāadeɔ no pó n na yápi màò, aa yǎbɔbɔ ní zǎo lézì tia. L'é'akōwa ní zɔao a kɛ zài.

19 Kí, tó à kàngue, yādīlɛ Vasitiɛ asu tó á wesikōlɛ bo, ní noe pó deaàla kpa aà kpalau. Wa yápi kɛ Pɛesi ní Mɛdeɔ ikoyā pó w̃lì a bādeɔ lá guu.

20 Tó wà yá pó ní dīlɛ kpàwakè n b̀usu zōo guu píi, noeɔ beee dō ní zǎone, no gbāao ní no nénao píi.

21 Yápi kà kíagu ní gbāadeɔ píi, ɔ̀ a kè lá Mɛmukā òewa.

22 Ǿ à lékpāsākè b̀usu pó a de ní kía ũ gbéone píi, b̀usu ní b̀usuo ní a lákēao, bui ní buio ní ní yáo. A mè g̃ɛ mé ao a ua kía ũ mé aà buiyā ɔ̀ w̃lì o uapiu.

2

Esitɛɛ g̃ɔa kía na ũ

1 Yá beeo gbɛa ké kí Aasuelu pɔ̀ wèe, yá pó Vasiti kèè ní yá pó a dīlɛ aà yá musuo i s̃aaag̃uo.

2 Ǿ kí íwao òè: Kí, to wà wéndia kefenao weelene.

3 Gbēzōo dīlɛ n b̀usuo guu píi aa wéndia kefenao naaa mo ka n noeɔ guu Susa la. N noeɔ ziia Ege i ní gwa ní n nao, wi ní keke ní no amblebɔo wásawasa.

4 Nɔɛ pɔ kàngu i gɔ n na ũ Vasiti gɛɛ ũ. Yápi kè kíe na, ɔ à zèð.

5 Yudae ku Susa Bɛyãmɛɛ bui ũ, aà tón Maadose, Yaii néɛ. Simeí n̄ Kisio ku aà deziɔ guu.

6 A ku zìzɔ pɔ Babeli kí Nɛbukaneza n̄ kùkũ Yelusaleũ n̄ Yudaɔ kí Yekɔniao à tàh̄nɔɔ guuɛ.*

7 Alɛ a desɛ né Adasa pɔ w̄i mɛ ɔ Esitɛɛ gwa, asa aà de n̄ aà dao kuo. Wéndiapi kákaa maa mé a kefeũ. Ké aà de n̄ aà dao gà, Maadose aà sè a né ũ.

8 Ké wà yá pɔ kí d̄ilɛpi mà, ɔ wà gè n̄ wéndiaɔ dasidasi Susa, wà n̄ ná Ègeɛ a ɔzì. ɔ wà Esitɛɛ sè gèð kibe kí nɔɔ ziiapie.

9 Wéndiapi kèè maa, ɔ à gbɛkɛkèè à mè, wà aà kɛkɛ n̄ nɔambleɔɔ wásawasa gɔɔ, wi blɛ maa kpawà. A kibe wéndia pɔ a sè gbɛɔn soplaɔ kpàwà, ɔ à kpé maa kpàwà kí nɔɔ bɛ.

10 Esitɛɛ i a bui ge a bɛ bùsu o gbɛɛɔ, asa Maadose òè asu to gbɛɛ d̄ɔ.

11 Lá gu lé dɔ Maadose ɔ kí nɔɔ bɛ ḡaaɛ baa vívì, ké à e àò Esitɛɛ kua d̄ɔ n̄ yá pɔ lé aà leo.

12 E wéndiaɔ aao zɛ'e aao gé ii n̄ kí Aasueluo, sema aa yá pɔ wa d̄ilɛné ke ḡia e mɔ kuɛpla. W̄iɔ nísi pɔ wa kè n̄ lí'ɔ ḡi nao dɔɔmá e mɔ soolo, ɔ w̄iɔ n̄ kɛkɛ n̄ tulaleɔ n̄ nɔɛ mɛkɛkɛɔ e mɔ soolo.

13 Wéndia pɔ kí mè ia kàwà, nɔɔ bɛpɔ pɔ a gbèa píi w̄i kpawà aà gèðɛ.

14 I gé oosi, ì su nɔɔ bɛ kɔɔ zii a pɔ w̄i mɛ Saasagaza fáani. Aàpi mé ì ɔlia kí nɔ pɔ i mɛsɛd̄ilɛnéopiɔzi. Ili e èa gè kí k̄i ɔ, sema aà yá kà kípigu à aà gbèa aà tówa bàasio.

* 2:6 2Kia 24.10-16

15 Ké ia kà Abihaili né Esitɛɛ pɔ aà desɛ Maadose aà sè a né ũpiwa, i pɔe gbɛao, sema pɔ pɔ kí nɔɔ ziia Ege òè bàasio. Esitɛɛ yá kà gbé pɔ wɛsɪaàlɛɔgu pii.

16 Kí kpalablea wè soplade guu wà gèaàno aà bɛ mo kwidɛ Tebe guu.

17 Kí ye Esitɛɛzi dɛ a nɔ kɪniɔla pii. Aà yá kàaàgu, à kèè na dɛ wéndia kɪniɔla pii, ɔ à kía na fua kpàè, à aà díle a na Vasiti gɛɛ ũ.

18 ɔ kipi blɛsakè, à gbāadeɔ ní a ïwaɔ kàaa Esitɛɛ sea yá musu. A díle wà dikpe zɔ ke, ɔ wà a kpàwakè bùsu ní bùsuo, ɔ à gbadà gbéɔne sɔŭsɔŭ.

Maadose ní Amano

19 Wéndiaɔ kàaaa gɛn plaade, Maadose zɔlɛa kibɛ bɔlɛu.

20 Esitɛɛ i a bɛ bùsu ge a buiyá'ò gbèe mào lá Maadose òèwa. Iɔ Maadose yāmaɛ, lá ïo ma za gɔɔ pɔ àlɛ aà gwawa.

21 Ké Maadose zɔlɛa kibɛ bɔlɛu màa, kí Aasuelu dɔai bɔlɛdɔana gbéɔn plaɔ pɔ pà kizi, ɔ aa lɛkpàaiaàzi. An tón kɛ: Bigana ní Tɛlɛsio.

22 Ké Maadose yápi feena mà, a ò kía na Esitɛɛɛ, ɔ Esitɛɛ ò kɪɛ ní Maadose tɔo.

23 Ké wà yápi gwàgwa, wa è síanaɛ, ɔ wà gbéɔn plapiɔ lòo líwa aa gà. Wà yápi kè bùsu ladau kí wáa.

3

1 Yá beɔ gbɛa kí Aasuelu Amɛdata né Amani, Agaga* bui kpɛlà, à aà gbà gbāa, à zɔlɛkɪi pɔ dɛ gbāade pɔ kuaànoɔ pɔa pii kpàwà.

* 3:1 1Sam 15.1-9, 32-35

² Kí ìwa pọ́ kú àà bẹ̀ bọ̀lẹ̀wọ̀ ì wúlẹ̀ ní gbẹ̀ɛɛu ge aa misiilẹ̀ Amanie, lá kí dīlẹ̀wa, kási Maadose lí wúlẹ̀ a gbẹ̀ɛɛu à misiilẹ̀ò.

³ Ǿ kí ìwapọ̀ Maadose là aa m̀è: Akẹ̀a níle kí yāmao ní?

⁴ Lá gu lé dọ̀ aalọ̀ oè m̀aa, kási ìli ní yāmao, à m̀è Yudan a ũ. Ǿ aa ò Amanie ké aa e d̄s̄ tó a Maadose yā̀kẹ̀api f̄s̄.

⁵ Ké Amani è Maadose lí wúlẹ̀ a gbẹ̀ɛɛu à misiilẹ̀ɛo, ̄s̄ àà pọ̀ p̀à.

⁶ Ké wà Maadose bui òè, àà dea ado kèè f̄́n̄eũ, ̄s̄ àlẹ̀ zẹ̀wẹ̀lẹ̀ à Maadose bui Yuda pọ́ kú Aasuelu b̀s̄uọ̀ guu m̀íon̄z̄ p̄íi.

Amani v̄ai lekpaata Yudaɔzi

⁷ Kí Aasuelu kpalablea w̄è kuɛplade guu a m̀o s̄́ia pọ́ w̄i m̄e Nisānu guu, Amani gbẹ̀ pọ́ w̄i m̄e puliũ là, ké à e m̀o pọ́ á yápi kẹ̀wà d̄s̄ ní a ḡōo. Ǿ m̀o kuɛpla Adaa b̀ò à̀si guu.

⁸ Ǿ Amani ò kí Aasueluɛ: Buie ku, a gb̄́o f̄́aa buip̄alẹ̀o guu n b̀s̄u dasiọ̀u p̄íi. An f̄́lẹ̀kaaȳã dodo ní buip̄alẹ̀ɛ p̄íi, aali n ikoȳã dao. I kũ n̄ ní tó t̄eɛe.

⁹ Kí, tó à kèn̄e naɛ, yā̀dilè wà ní mid̄e, mí á̀nusu t̄onu òaa pla kpá yá̀pikenaɔwa aa ka n làasiu.

¹⁰ Kí a t̄āna seela kẹ̀b̄o b̀ò a kpà Am̄edata né Amani, Agaga bui Yudaɔ w̄lẹ̀piwa

¹¹ à m̀è: Kẹ̀ buip̄iẹ̀ lá à kèn̄e maawa, níw̄ á̀nusupi k̄ua n pọ́ ũ.

¹² M̀o s̄́ia ḡōo kuɛ'aāde z̄́í Amani kí lak̄ēnaɔ s̄́isi. Aa yá pọ́ Amani d̄lẹ̀ kí ìwaɔ ní k̄ia pọ́ kú b̀s̄u ní b̀s̄uɔ̀ ní bui ní buio gb̄́adeɔne d̄alau. Aa k̄è bui ní buioɛ ní baade buiȳão, b̀s̄u ní b̀s̄uo ní a lák̄eao.

Aa kɛ̀ ní kí Aasuelu tóo, ɔ̃ aa aà seela kè láwa ní aà tãanao.

¹³ Aa lápiɔ̀ nà zinaɔ̀nɛ ní ɔ̀zĩ, aa ní gbáɛ kí b̀usu dasiɔ̀ guu. Lápi guu wà mè wà Yudaɔ̀ dɛdɛ wà ní midɛ wà ní buibo, nɛ́fɛ̀nɛn gbɛ̀zɔ̀, gɔ̀ɛɔ̀ ní nɔ̀ɛɔ̀ gɔ̀ɔ̀ doũ zĩ, mɔ̀ kuɛplade pó wĩ mɛ Adaa gɔ̀ɔ̀ kuɛ'aaɔ̀de zĩ, wi ní póɔ̀ naaa.

¹⁴ Wa yá pó a d̄ilepi lá kpásã b̀usu ní b̀usuo píi, ké àò dɛ ikoyã ũ, wi a kpàwake bui píiɛ, ké aao ku sou guu gɔ̀ɔ̀pizĩ.

¹⁵ Zinaɔ̀ wà gè màa yá pó kí d̄ilepi yáí, ɔ̃ wà a kpàwakè Susa mɛɛwiau. Kí ní Amanio z̄ɛ lé imi. Susadeɔ̀ s̄ɔ̃ aa bìlikè yápiwa.

4

Maadose wabikɛa Esitɛɛwa aà lɛdau

¹ Ké Maadose yá pó wa kèpi mà, à a pɔ̀kasaɔ̀ ga kè, ɔ̃ à zwànkasaɔ̀ dà à túfu gbè a miwa, ɔ̃ a bɛ wéle guu, àlɛ wɛ̀na'ɔ̀ gbãa dɔ̀.

² A gè e za kibɛ gãaɛ, asa gbèe a f̄ɔ̀ gɛ kibɛ bɔ̀lɛu ní zwànkasaɔ̀ daao.

³ Wà yá pó kí d̄ilɛ iko ũpi kpàwakè b̀usu ní b̀usuo píi, ɔ̃ Yudaɔ̀ nà ɔ̀ɔ̀lɔ̀wa maamaa gupiiu ní lɛyeo. An wé'i lé kwé, aalɛ búbuapɛ. An gbé daside zwànkasaɔ̀ daa, aa túfu gbè ní miwa.

⁴ Ké Esitɛɛ iwaɔ̀, nɔ̀ɛ ní gɔ̀ɛɔ̀ píi, mɔ̀ dè, à pelembò. A pɔ̀kasaɔ̀ kpásã Maadoseɛ aà da zwànkasaɔ̀ gbɛu, kási i we s̄io.

⁵ Ataki mé d̄ai pó kí d̄ilɛ aàò ku aà saɛ ũ. Esitɛɛ aà sìsi à aà zĩ Maadosewa, aà gé aà laiɛ: Bó yá mé mò? Bóyái àlɛ kei màai?

⁶ Ataki b̀ò kibɛ gãaɛ à Maadose lè.

7 Maadose yá pɔ a le siuè pɔi, ɔ à ánuɔu pɔ Amani mɛ á ká kɔ láasiu Yudaɔ dɛdɛa yáí lé òè kyáukyau.

8 A yá pɔ wa díle Yudaɔ dɛdɛa yá musu wà a kpàwakè Susa taala kpàwà ɔ, aà ɔɔ Esitɛɛɛ, i a ɔɔɔɔɔɔ. A mɛ aà o Esitɛɛɛ aà gé kɔ kɔi, aà awakpaè, i wabikɛwà a gbɛɔne.

9 Ataki tà à yá pɔ Maadose ò dàu a siuè.

10 ɔ Esitɛɛ òè aà ge o Maadoseɛ.

11 Kɔ íwaɔ ní a bùsu gbɛɔ dɔ pɔi, tó gɔɛ ge nɔɛ sɔ kɔzi aà kpéu, mé i aà sísiɔ, ikoyá kú mɛndɔɛ. Wí ade dɛɛ, mé i kɛ kɔ a vua gopana dɔè kɛ à e àɔ ku bàasio. Mapi sɔ, à kà gɔɔ baakwi wi ma sísi mɛ gé kɔ kɔi.

12 Kɛ à gè Esitɛɛ yápi dàu a siu Maadoseɛ,

13 ɔ Maadose èa lékpásákèè à mɛ: Nsu ñyɔ e níme ñyɔ ɔɔ ndo Yudaɔ guu n kua kibe yáio.

14 Tó ní níle yá bee taa gɔɔzi, suabana a ɔɔ guei à Yudaɔ misi, aai ɔɔ. Mpi ní n de bɛdɛɔ sɔ, á gaga. Tó gɔɔɛ bee taa yáí n gɔi kɔa na ũ, déme dɔi?

15 ɔ Esitɛɛ lékpásákè Maadoseɛ à mɛ:

16 Ge ñ Yuda pɔ kú Susaɔ káaa pɔi, í leye ma yá musu. Asu ɔɔbleo, ásu imio gɔɔ àaɔ fáane ní gwáasinao. Mapi ní ma íwaɔ wá leye màa sɔ. Bee gbɛa mí gé kɔ kɔi, baa tó má gea zɛvɔ. Tó má su gaɛ, ma gan we.

17 ɔ Maadose tà à yá pɔ Esitɛɛ òè kè pɔi.

5

Esitɛɛ gea wabikei ktwa

¹ A gɔɔ ɔ̀aɔ̀de zɪ́ Esitɛɛ a kíanake zwãaɔ̀ yè, ɔ̀ à gè zè kípí be'ua, kpé pɔ́ a kuu kpɛɛɛ. Kí zɔ̀lea a ǵnaa kpéu we, aà aɛ dɔa kpɛɛɛwa.

² Ké à a na Esitɛɛ è zɛa kpɛɛɛ, à aà wɛgwà, ɔ̀ à a vua gopana pɔ́ á kúa d̀è. Esitɛɛ s̀òàzi à ɔ̀kà aà gopanapi léwa.

³ Kí aà là à m̀è: Esitɛɛ, bó ní yeii? Bó níle gbɛaai? Baa ma kpala guo má n gba.

⁴ A wèwà à m̀è: Kí, tó à k̀ènɛ maa, Amani sísi blɛ pɔ́ mále kɛnɛ gbãwa.

⁵ ɔ̀ kí m̀è wà m̀ó ní Amanio g̀ɔ̀, ké aa gɛ yá pɔ́ Esitɛɛ gbèa kɛ. ɔ̀ kí ní Amanio gè blɛ pɔ́ Esitɛɛ lé kɛnɛpi blei.

⁶ Ké aale v̄ɛmi, kí Esitɛɛ là à m̀è: Bó níle a wabikɛai? Má kɛnɛ. Yá kpele níle gbɛaai? Baa ma kpala guo má n gba.

⁷ Esitɛɛ wèwà à m̀è: Yá pɔ́ mále a wabikɛman kɛ:

⁸ Kí, tó n ma wɛgwàɛ, tó à k̀angu n̄ yá pɔ́ mále a wabikɛma kɛmɛɛɛ, à m̀ɔ blɛ pɔ́ má kɛ́ zia blei, mí yá pɔ́ n ma lai onɛ.

⁹ Ké Amani b̀ò gɔɔ bee, aà pɔ̀ k̀èna, àlɛ yáalɔ̀. Kási ké à Maadose è kibɛ b̀ɔlɛu, i fɛlɛɛɔ, a aà vía vío, ɔ̀ aà pɔ̀ f̀èàzi.

¹⁰ A azia kúa à tà bɛ. Ké à a gb̀ɛnaɔ̀ sísi ní a na Zɛlɛsio,

¹¹ ɔ̀ àlɛ íanadã a àizɛɛ sà z̄ɔ̀ ní a nɛḡɔɛ dasiɔ̀ yá musu. A m̀è kí a kpɛlà, à a gba gbãa dɛ a íwaɔ̀ ní gbãadeɔ̀la píi.

¹² A m̀è lɔ̀: Kía na Esitɛɛ ma sisi, à blɛk̀ɛmɛɛ ní kíó sãnu, gb̀ɛpãle kuo. A èa ma sisi mà blɛ ní kíó zia lɔ̀.

¹³ N beeo tó ma Yuda bui Maadose è zɔ̀lea kibɛ b̀ɔlɛu, yá beeo píi lí kɛmɛɛ pɔɛ ũo.

14 ɔ aà na Zɛlesi ní aà gbɛnao òè: To gbɛ́o lípɛlɛnɛ a lɛsí kà gàsísuu blakwi, ní wabikɛ kíwa zia koo aà n gba zɛ n Maadose loowà, ní gbasa gé ní kíó blɛpi blei ní pɔnao. Yápi kà Amanigu maamaa, ɔ à lípi pɛ̀lɛ.

6

Ki Maadose gbaa gbáa

1 Gwāasina bee kí i fɔ́ i'òo. ɔ à mɛ̀ wà mós ní a bùsu ladao. Wà a kyokèè,

2 ɔ wà Maadose yá è we, lá kí dɔai bɔ̀lɛdɔ́ana gbɛ́on plaɔ Bigana ní Tɛlesio lɛkpàaíàazi, ɔ Maadose b̀òò.

3 Kí a íwao là à mɛ̀: Wà Maadose kpɛ̀là wà aà gbà gbáa yápi yáí kpeletaawa ni? Aa wèwà aa mɛ̀: Wi yáe kɛ̀èò.

4 ɔ kí mɛ̀: Déme kú ua wei? A mɔ̀ lè Amani gɛ̀ kibɛ ua g̀òò Maadose looa lí pó á p̀lɛɛpiwa yá'oiè.

5 ɔ kí íwao wèwà aa mɛ̀: Amani mé kú ua we. ɔ kí mɛ̀ aà mɔ̀ gɛ̀.

6 Ké à gɛ̀, kí aà là à mɛ̀: Bó wa kɛ̀ g̀ɔe pó má ye aà kpɛ̀laci? Amani làasookè à mɛ̀: Dé kí ye aà kpɛ̀la, mé i kɛ̀ ma bàasio ni?

7 ɔ a wèwà à mɛ̀: Tó ní ye n gbɛ́ kpɛ̀laɛ,

8 wa kía gomusu pó ní dà yáa se mɔ̀ò ní n ś́ pó kíafula kpaao.

9 Gomusupi ní ś́pio kpa n gbáade bɛɛɛdeɔ dowa, i gomusupi da gbɛ́ pó ní ye n aà kpɛ̀laɛ, i aà di ś́pi kpe, iɔ bɛ aà aɛ wéle zɛaɔ guu, iɔ pūna aɔ me: Maa kí i kɛ̀ gbɛ́ pó á ye à aà kpɛ̀laɛ.

10 Ǿ kí òè: Gε n̄ gomusupi se g̃ɔ́ ñ s̃ó lá ñ òwa, ní yápi ke Yuda bui Maadose p̃ó ɔ̃ z̃ɔ́le ma be b̃ɔ́leue. Nsu yá p̃ó n m̃è wà keèpi kee too.

11 Amani g̃è gomusupi s̃è ñ s̃ópio à s̃ùò. Ǿ à gomusupi dà Maadoseε, à aà ð̃i s̃ópi kpe, a be aà aε w̃éle zeao guu, àle p̃una àle mε: Maa kí ǐ ke gb̃é p̃ó á ye à aà kpelaε.

12 Ké aa s̃ù, Maadose g̃è z̃ɔ́le kibε b̃ɔ́leu, ɔ̃ Amani ɔ̃kù a w̃éwa, àle tá a be ñ ɔ̃ɔ̃ɔ.

13 A yá p̃ó a le d̃au a s̃iu a na Zelesie ñ a gb̃ēnao píi. Ǿ aà l̃adamadepiɔ̃ ñ Zelesio òè: Lá Maadose p̃ó ñle g̃ɔ̃ kpeε aà yá musupíá Yuda buie, ñỹɔ̃ aà f̃ɔ̃ ɔ̃ɔ̃, ñỹɔ̃ k̃és̃āaazi ñỹɔ̃ gεε.

14 Goo p̃ó aale yápi oè, kí d̃ɔ̃aiɔ̃ kà, ɔ̃ aa aà s̃è ñ w̃āao, aa g̃èaànõ bl̃e p̃ó Esitɛɛ k̃è blei.

7

Amani looa l̃wa

1 Ǿ kí ñ Amanio g̃è p̃ɔ̃blei ñ Esitɛɛo.

2 Ké aale ṽēmi a g̃ɔ̃ plaadepi z̃í, ɔ̃ kí Esitɛɛ là à m̃è: Esitɛɛ, b̃ó ñle a wabikeai? Má kenε. Yá kpele ñle gb̃eai? Baa ma kpala guo má n gba.

3 A w̃èwà à m̃è: Tó n ma wεgwà, mé yápi kàngue, to màò ku w̃ēni guu. Wabi p̃ó má k̃ēman we. To ma gb̃éɔ̃ aao w̃ēni ṽí. Yá p̃ó má gb̃ēan we.

4 Asa mapi ñ ma gb̃éɔ̃, wa ð̃ile wà wá d̃ede wà wá midε wà wá buib̃ɔ̃ε. Tó w̃àle wá yia z̃ɔ̃ ũ ỹāε, d̃ɔ̃ má ñle. Taasi bee taa i ka mà ɔ̃adamao.

5 Ǿ kí aà là à m̃è: Dé ni? Déme a f̃ɔ̃ yá bee taa kea làasoo da a s̃ɔ̃ui?

6 A wèwà à mè: Amani bèèe bee mé ibee pò zawágupi ũ. Sõ kè Amanigu kí ní a napio yá musu.

7 Kí fèle a vèea ní pòkūmao, à gè líkpèu a ua. Amani gò we ní Esiteeo, ò Amani lé kulekèè a wèni yá musu, asa a è kí zèò à vāikèèè.

8 Amanipi kùle Esitee gbázi wúlebo pò a zòlèwà sae. Wegòó kí bò líkpèu à sù pòblekii, ò à mè: A ye kusi ma nawa ma wáa kpéu la yá? Ké yápi bò kí léu gòó, wà mò pò yè Amani oawa.

9 Kí doaiò do Aabona òè: Lí pélea Amanipi be sae à kà gàsissuu blakwi. Aàpi lípi pèle ké à e Maadose pò yāmaakèè loowàe. Ó kí mè: A aàpi loowà.

10 Ké aa Amani lòo lí pò a pèle Maadosepiwa, kí pò wèe.

8

Kí yápale dílea Yudaó yá musu

1 Gòóbeezi kí Aasuelu Yudaó wèle Amani be kpà a na Esiteewa. Esitee ò kíe Maadose mé a dae ũ, ò Maadose sò kizi.

2 Kí a tāana pò à èa sí Amaniwa bò à dà Maadosee, ò Esitee Amani be nàè aà ózi.

3 Esitee èa gè yá'oi kíe lo. A wùle aà gbázi, aà wé'i lé kwé, à awakpàè aà vāi pò Agaga bui Amani a lekpaai Yudaózi gboo.

4 Kí vua gopana dòè, ò à fèle zè aà ae

5 à mè: Tó n ma wegwà, mé ma yá kàngue, tó yáè bee kèèè zé vī, mé ma yá kàngue, lá Amadata né Amani, Agaga bui, zèò à Yuda pò kú n búsuuò dede píie, o n lakènaone aa lákè aa Amani yápi fuangba.

⁶ Má f̄s yá p̄o a yia ma gbéowapi gwao. Má f̄s wesi ma buio dεdεaleo.

⁷ Ǿ kí Aasuelu ò a na Esitεεε ní Maadoseo: A gwa, ma Amani be kpà Esitεεwa, ̄s ma Amanipi l̄o l̄iwa, ké à v̄aikp̄aaí ní Yudaō yáí.

⁸ A lákē Yudaō yá musu lá à kèé maawa. A ké ní ma t̄o, í ma tāana seela k̄ewà, asa lá p̄o wa k̄é ní ma t̄o wà ma tāana seela k̄ewà suumpaa v̄io.

⁹ Weḡō aa kí lakēnaō s̄isi. M̄o àaōde Sivā ḡoō bao ní àaōode z̄í ̄s aa yá p̄o Maadose d̄ile Yudaōne ní kí iwaō ní k̄iaō ní b̄usu gbāadeō k̄é píi b̄usu m̄èn basoolo ní soplaōone sea za India b̄usuu e à ḡè p̄è Etiopi b̄usuwa. Aa lakē b̄usu ní b̄usuo ní a lákēao, bui ní buio ní ní buiyāo. Aa lakē Yudaōne lá aaí lákēwa ní ní buiyāo lo.

¹⁰ Maadose k̄é ní kí Aasuelu t̄o, à kí tāana seela k̄ewà, à l̄ap̄io n̄a z̄inaōne ní ̄ozi, ̄s aa d̄i s̄okoelena p̄o b̄ò kí s̄oḡōu guuō k̄pe aa ḡèò.

¹¹ Yá p̄o kí d̄ilepi Yuda p̄o kú w̄éle ní w̄éleoō gbà zé aa k̄ō k̄āaa aa ḡí ní n̄z̄iao. A ní gba zé aa bui ge b̄usu z̄iḡō p̄o íbelesèñ̄no ní ní n̄éō ní ní n̄oēō ké aa ní p̄oō séleo d̄ede, aa ní m̄ionz̄ō aa ní midε.

¹² A ní gba zé aa bee kε kí Aasuelu b̄usu daside guu píi m̄o kuεplade p̄o w̄i mε Adaa ḡoō kuε'aaōdezi.

¹³ Wà yá p̄o a d̄ilepi lá kp̄àsā b̄usu ní b̄usuoε píi ikoyā ū. Wà a kp̄awakè bui píiε, ké Yudaō aao ku s̄ou guu aa yáyia ní ibεoōwa ḡoō bee yáí.

¹⁴ Kí yādileapi yáí z̄inaō k̄é kpakpa dia kí s̄okoelenaō k̄pe, aa ḡè. Ǿ wà yápi kp̄awakè Susa mεgwiau.

¹⁵ Maadose b̄ò kibε kíakε p̄o pua ní p̄o búunao daa, a kíafua z̄ōō p̄o wa p̄i ní vuao kpaa. A bàabaa

gomusu tɛa daa ɔ, ɔ Susadeɔ gulakè ní pɔnao.

¹⁶ Gu pù Yudaɔne gɔɔ bee, aale pɔnake ní yaalo, asa wà ní gbá gbāae.

¹⁷ Bùsu ní bùsuo wéle ní wéleo, gu pó kí yá pó a dīlepi lè píi Yudaɔ pɔnakè ní yaalo, aa dikpekè ní blebleao. Buipáleo gè Yudaɔ ũ dasi, ké vīa ní kú Yudaɔ yá musu yái.

9

Yudaɔ yáyiaa ní ibeɛɔwa

¹ Mɔ kuɛplade Adaa gɔɔ kuɛ'aaɔde zī mé kí yá pó a dīle kegɔɔ ũ. Gɔɔ bee Yudaɔ ibeɛɔ wé dɔi yāa wà gbāamɔ Yudaɔne, āma wà yápi lile, ɔ Yudaɔ gbāamò ní ibeɛɔne.

² Kí Aasuelu bùsuo guu píi Yudaɔ kɔ kàaa wéle pó aa kuu, ké aa léle gbé pó vāikpaaírnɔɔwa. Gbēe i fɔ ní fúo, asa buipáleo vīakèné píie.

³ Bùsu gbāadeɔ, kí iwao ní kiao ní aà zikenao pii gbāakpà Yudaɔwa, ké aale vīake Maadosee yái.

⁴ Maadosee gbia kibe, ɔ aà tó lí bùsu píia, asa aà gbāa lé dɛdɛɛ.

⁵ Yudaɔ ní ibeɛɔ dèdɛ ní fɛndao, aa ní míɔnzɔ pii, aa pɔeā kè ní zangudepiɔwa.

⁶ Aa gɔɛɔ dèdɛ Susa mɛɛwiau gbɛɔn òaa pla ní basɔo.

⁷ Aa Paasádata ní Dalefɔo ní Asepatao

⁸ ní Polatao ní Adaliao ní Alidatao

⁹ ní Paamasetao ní Alisaio ní Alidaio ní Vaizatao dèdɛ ɔ.

¹⁰ Gbépiá Amɛdata né Amani, Yudaɔ wèle negɔɛ gbɛɔn kwɔne. N beeo aai ɔkã ní pɔewao.

11 Gɔɔ dou̯pi zɪ́ kɪ́ gbɛ́ pɔ́ wà ní dɛdɛ Susaɔ dasilɛ mà.

12 Ɔ a ò a na Esitɛɛɛ: Yudaɔ gɔ̯ɛɔ dɛdɛ Susa la gbɛ̯ɔn òaa pla ní basɔɔo ní Amani nɛgɔ̯ɛ gbɛ̯ɔn kwio̯. Bó aa kè ma bùsu kíniɔ guui mɔɔ! Yá kpele níle a wabikɛa lɔi? Má kɛnɛ. Bó yá níle gbɛaai? Má n gba.

13 Esitɛɛ wèwà à mè: Kí, tó à kènɛ maa, Yuda pɔ́ kú Susa laɔ gba zé aa yá pɔ́ ní dɪlɛ aa kɛ gbã kɛ zia lɔ, wi Amani nɛgɔ̯ɛ gbɛ̯ɔn kwipio̯ loo líwa.

14 Kí mè wà kɛ màa. Wà a kpàwakè Susa, ɔ wà Amani népio̯ gɛ lòoloo.

15 Yuda pɔ́ kú Susaɔ kɔ̯ kàaa Adaa gɔɔ gɛ̯o m̀ndosaide zɪ́, ɔ aa gɔ̯ɛɔ dɛdɛ lɔ gbɛ̯ɔn òaa do ní basɔɔo. N beeo aai ɔkã ní pɔewao.

16 Yuda kíni pɔ́ kú kɪ́ bùsuɔ guuɔ píi kɔ̯ kàaa, ké aa gí ní níziào, aai bɔ ní ibɛɛɔ yáú yáí, ɔ aa ní zangudeɔ dɛdɛ gbɛ̯ɔn òaasɔsɔo lɛɛ basii̯ɔ sɔosai (75.000). N beeo aai ɔkã ní pɔewao.

17 Aa bee kè Adaa gɔɔ kuɛ'aaɔde zɪ́ɛ, a gɔɔ gɛ̯o m̀ndosaide zɪ́ ɔ aa kámabò. Aa gɔɔpi dɪlɛ dikpɛ ũ, ké aa blesakɛ, wi pɔnakɛ gɔɔpizɪ́.

18 Yuda pɔ́ kú Susaɔ kɔ̯ kàaa a gɔɔ kuɛ'aaɔde zɪ́ ní a gɔɔ gɛ̯o m̀ndosaideo, ɔ aa kámabò a gɔɔ g̯odezɪ́. Aa gɔɔpi dɪlɛ dikpɛ ũ, ɔ aa blesablè aa pɔnakèu.

19 Ayāmeto Yuda zɔ̯ɛ pɔ́ kú zɔ̯ɛwiao̯ aai dikpɛpi kɛ Adaa gɔɔ gɛ̯o m̀ndosaide zɪ́, aai blesable, aai pɔnakɛ, aai blɛlikɔ̯ɛ.

Puliü dikpɛ dilea

20 Maadose yápiɔ kɛ̀ lá guu, ɔ̀ à lá kpàsá Yuda pɔ́ kú kí Aasuelu bùsu guuɔne píi, gbé pɔ́ kú káio ní gbé pɔ́ kú zão píi.

21 A dilɛné aaliɔ dikɛɛpi ke wɛ̀ ní wɛ̀o mo pɔ́ wí me Adaa gɔɔ gɛ̀o mɛ̀ndosaide zí ní a gɔɔ gɛ̀odeo.

22 Gɔɔpiɔ mé Yudaɔ boa ní ibɛɛo yáú dikɛɛ ũ. Mɔpi guu an pɔsia líle pɔna ũ, mé an wɛ̀nakɛa líle dikɛɛkɛa ũ. Aali dikɛɛpi ke gɔɔ beɔ zí, aali blɛsake, aali pɔnakɛ, aali blɛlikɔɛ, aali gbada taasideɔne.

23 Yudaɔ zè ní yá pɔ́ Maadose kɛ̀nɛ́o, ɔ̀ dikɛɛ pɔ́ aa kɛ̀pi gɔ̀né felekaa ũ.

24 Amɛdata né Amani, Agaga bui Yudaɔ píi wɛ̀le vâi lekpaáinzi à ní dɛdɛ, ɔ̀ à gbɛ pɔ́ wí me puliũ gbɛa à e ní fu, i ní dɛdɛ.

25 Kási ké kí a feena mà, à yãdile lá guu, ké vâi pɔ́ à a lekpaáí Yudaɔzipi wi aà musu. Ɔ̀ wà aà lòo líwa ní a nɛgɔɛo sãnu.

26 Ayãmɛto wí o gɔɔpiɔne Puliũ, asa gbɛ pɔ́ a là tón we. Yá pɔ́ Maadose kɛ̀ lápi guu ní yá pɔ́ à ní léo yáí

27 aa sɛ̀ wà dikɛɛkɛ gɔɔ plapiɔ guu wɛ̀ ní wɛ̀o. Aa mè nípiɔ ní ní nɛ́o ní gbé pɔ́ nãmáɔ gí dikɛɛpi kɛio, wàli ke a gɔɔwa lá wa kɛ̀ láuwaɛ.

28 Wɛ̀ ní wɛ̀o gɔɔpiɔ yá lío dɔ́ngu, aali a dikɛɛkɛ ualɛ ní ualɛo, wéle ní wéleɔ, bùsu ní bùsuo. Puliũ dikɛɛpi su bãdɛ Yudaɔ kíio, a kɛgɔɔ su midɛ ní buio kíio.

29 Kía na Esitɛɛ, Abihaili né, la plaade kɛ̀ ní a ikoo píi Puliũ yá musu, à gbãakpàð lá pɔ́ Yuda bui Maadose kɛ̀wa.

30 Maadose lápi kpàsá Yuda pɔ́ kú kí Aasuelu bùsu mɛ̀n basoolo ní soplao guuɔne. A kua aafia niɛ

guu yǎ'òné,

³¹ ̄ à Puliũ dikpɛpi dīlε a gɔɔwa, lá aàpi ní kía na Esitεεo dīlenéwa, lá ampiɔ s̄o aa sí wà ke ní ní buiɔ ní kpe ní leyεo ní ɔɔɔo.

³² Yǎ p̄o Esitεε dīlɛpi gbǎakpà Puliũ yǎ beeɔwa, ̄ wa k̄é láu.

10

Kí Aasuelu ní Maadoseo yǎ

¹ Kí Aasuelu tò gbé p̄o kú a bùsu guuɔ píi ní ísia gūgūnaɔ falub̀ε.

² Yǎz̄ɔ p̄o a k̄̀o ní a ikokɛyǎɔ ku Mɛdεɔ ní Pɛɛsiɔ kíaɔ ladau. Lá kí Maadose gbà gbǎa à ḡo gb̄z̄ɔ ̄u, a ku lápi guu ɔ.

³ Yuda bui Maadose mé kí Aasuelu plaade ̄u. A tɔ̀b̀o Yudaɔ guu, mé aà yǎ kà ní gbé dasidegu, asa à a gbéɔ aafia ẁεεεε, mé à kuana zé k̄̀k̄̀ε a buip̄iɔnε.

Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9